

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплатна плаћа се у плаћеним писмима непосредно администрацији „Глас Црногорца“ на Цетиње, а може се и картом уплатити на пошту у Котор. Дописки пишу се уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се по реда 5 новч. За огласе веће и на дуже вријеме мање.

Изазио Недјељом.
Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ (с БОСНОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ) по години 6 ф., на по год. 4 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића.
За све остале земље у ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франака, на по године 10 франака, на четврт године 5 франака.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ПАЗИЗ, 5 маја. — Одбор за државни буџет пристао је на приједлог извјештаја посланика Пелтана који иште, да се сви државни трошкови, осим јавног дуга народног, ократе са 2—3 по сто.

БРИСЕЛ, 5 маја. Мисли се да по угљеним рудама има десет хиљада радника који су обуставили рад (греviste).

ПАЗИЗ, 6 маја. Како је скупштина, у расправи о буџету, одбила приједлог дневног реда уз који је пристала влада, а прихватила ријешење буџетског одбора, подио је министар председник Гобле председнику републике Гривију оставку свијех министара.

ПАЗИЗ, 9 маја. Државни је савјет одбио жалбу принчевог орлеанских против наредбе да се они избришу из редова војске; но одобрио је жалбу принца Мирата.

Фрејсине је одбио понуду да састави нову владу, пошто је испитао како стоје ствари.

Из новина.

У пошљедњем броју бриселског „Nord-a“, налазимо ову примједбу:

„Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ имају особиту наклоност ка полемизи, и пошљеду пошљедњим средствима. Сада се прениру са аустро-угарском штампом о окупацији Босне и Херцеговине, а прије неколико дана пренирале се са „Варшавским Дневником“ о берлинском конгресу. Ми не ћемо спорити све појединости које налазимо у овом њемачком листу сваки пут, кад се принуду да се дотакне тугаљивог питања о берлинском конгресу. Али не ћемо пропустити ову прилику, а да не споменемо неке чисто новинарске успоме не о берлинском конгресу. „Русија је само требала изјавити своје жеље, веле „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“, и Германија би их потпомогла.“ Напротив, ми смо дошли до таквог увјерења, да би сваки по-

ви предлог руски тешко прошао на конгресу под покровитељством Бисмарка, који је био у неком природном расположењу духа, и хитао да сврши ствар, па да јури у Кисинген. Берлин је био у то доба сличан политичком Вавилону: Грци, Гумуни, Црногорци и Срби гурали су се тамо међу представницима великих држава. Лорд Биконсфилд царовао је на конгресу у свом блијеску, свога недостижног шарлатанства, и ослањао се на шаку безбасних чета урођеника које су зјале на Малти.

Примјетимо под заградом: шта би казао он, кад би још тада знао, да ће његов ађутант Солзбери морати некад водити преговоре о руској граници према Афганистану на свој дужини њеној! Упоредо с Инглесима били су ту и Аустријанци, вјерни својој навици: брати плод и ондје гдје нијесу ништа сијали. Поред свега овога, Руси су играли улогу — привнесених на жртву. Побједници Плевне и Карса сједјели су у доњем крају стола на том међународном збору спремно за задовољење апетита оних који нијесу ништа радили. Долазећи у Берлин, сваки Рус осјећао је себе окруженим неком атмосфером непријатељства, а дипломатски амфирион није ништа урадио, да би промијенио ту атмосферу. Чиме се може објаснити ова загонетка? До објашњења се дошло на неколико дана послије конгреса, кад је Бисмарк одликовао уредника лондонског „Times-a“, најраспрострањенијег листа у Европи, и позвао га на ручак једино у тој намери, да му излије своје горке жалбе, на мишљење Русије у догађајима 1875 год. Ове су жалбе објасниле све. Ми нијесмо намјерни полемизирати пошљедњим средствима — то није наш обичај, а ми само вријеме није за то угодно. Ми смо само хтјели предочити наше лично увјерење изјавама „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“. Додајемо при свршетку да је по нашем мишљењу кнез Бисмарк на берлинском конгресу пропустио криву прилику, да задобије наклоност и љубав руског народа.

— Ове исте новине имају и ову примједбу бечкој „Neue freie Presse“:

„Бечка „Neue freie Presse“ увретила је себе ових дана у ред општрих русофоба. По њеном мишљењу Русија је сјуделовала у догађајима на Криту, а исто тако и у судару на јужној граници Србије, између Арнаута, турских низама и српске војске. „Русија је пријатно свакад зажеби пожар на коме крају Балкана“ — веле ове бечке новине. Стало је Русији до тога да пострекава Турке да одводе хришћан-

ску дјецу и тиме изазивају перед на Криту, а још мање да постиже Арнауте да нападају на Србију. Овако што тврдити више је не смијешно. Кад би Русија жељела да види пожар на Балкану, она је до сада имала толико прилика да створи ужасне пожаре. Но на против она се није користила тијем приликама, но је чинила све и сва што од ње зависи, да се мир на Балкану одржи. Њена усмјеравања, што их је учинила од плодних предрата до сада, довољни су докази њеног старања да се на Балкану мир одржи. Послије многобројних доказа руске мирољубивости, овај пријекор „Neue freie Presse“ проста је неучтивост и требало би га презрети“.

Д О Н И С.

(С. Л.) ПОДГОРИЦА, 2 маја. — (Прослава рођен-дана Њ. Височанства Књагиње. Двогодишњи спомен блаженопочившој Књагињи Марији. Долазак прабискупског барског и његов одлазак.)

У сриједу 22 априла, прослављен је свечано у овој вароши рођен дан Њ. Височанства Књагиње Милене, наше узорите Владарке. У очи дана славе варош сва бјеше дивно осветљена, нарочито споменик у Мирковој вароши, па мост на Рибници, горијаху у пламену осветљена, а на дан славе варош се окити барјацима, а чиновништво војеног и грађанског реда и уопште народ обојег пола у свечаном руху врвијаху к цркви на божју службу и благодарење за дуг живот и здравље своје узвишене и племените Владарке.

На 9 сати, упараћене у потпуно убојном реду, најошме се пред цркву двије чете подгоричких војника које одстојаше благодарење и при њему одаваху војене почасти, које поновине и кад се стигло пред споменик, бје у три пута заори се живо! За тим је војска распустила а народ се на све стране ваздан веселио.

На Марков-дан 25 априла, чињен је двогодишњи спомен за упокој душе блаженопочивше Књагиње Марије. Црква је била дупком пуна народа обојег пола, из свих грла ораше се тужно „вјечнаја памјат!“

У неђељу 26 априла стигао је овђе пресвијетли прабискуп барски О. Шимун

Милиновић; у пратњи су му часни Г. О. Ф. Никић парох шестански и Г. Методије Радић секретар прабискупски. — Он путује по епархији. — У сретане су му изашли овдашњи римокатолици и чиновништво на којима до изнад побречеја. Дошавши пресвијетли прабискуп синао је с кола и љубазно се поздравио са сретанцима који су га у руку љубили. На улазак у варош звона с обије цркве (православне и римокатоличке) звонаху. Прабискуп одвезао се најприје до цркве бје је клекну пред олтар помолио се Богу, затим се обратио присутнима са дивним говором, којим поглавито упућиваше своје вјернике на вјерност и оданост узвишеном Владарци Књази Николи I, на покорност Његовим законима, на пожртвовање за своју домовину у љубави и слози, те рече: да се сви држите једнога штапа без разлике вјере. Затим изишавши из цркве прабискуп чиновништвом пошао је у одређени му стан у државно здање, бје му је приређена вечера и на расположење стављена свака послуга. Послије одмора учинио му је подворне овдашњи прота са свештеницима и одао му архијерејске почасти.

Сјутра-дан је пресвијетли прабискуп у цркви вршио „мирономазање“ (крizmu) над седмогодишњом ђеном и том приликом поучавао је народ свему доброме препоручивши народу поново да љуби свог Владарца, да се моли Богу за Њега и за Његов прејасни Дом, рекавши да се он навијек стара за добро свог народа. Дале рече да се срећним сматра што му је у дио пало да у Његовој држави буде црквени поглавица овог малог броја римокатолика, нарочито се радује што је срећан обићи ова мјеста пуна историјске прошлости о којима је у свом бетиштву много читао (штио) и којима од срца жели још срећнију будућност; У опште је говорио тако да су сви присутни очарани били његовим лицијем наукама. На повратку из цркве пресв. прабискуп извадио је свратити у г. Јов. Лазовића, чла секретара оvd. окр. суда.

Сјутра-дан отпутовао је прабискуп у село Затријебач бје има својих вјерника.

Дошавши патраг у варош Пресвијетли прабискуп из кратког одмора извадио је пошл. поздравити овдашњег управитеља вароши г. кап. Луку Ненезића, затим и управитеља финансије г. кап. Крета Јајновића.

Пресвијетли прабискуп исказао је

Да запитамо Јована Бошковића. У својој 209-ој примједби „из науке о језику“ вели он:

„Нијемци веле etwas unternehmen (подузети што); ми кажемо предузети што, предузетак, то јест узети посао преда се; (отуда и предузимач грађевина и т. д.); а латински народи говоре impendere, intendere, impresa. — entreprendre, entrepris, а то је „у-узети“, „м-ђу-узети“.

(Скупљени Синен, стр. 190.)

По томе се види да је ријеч „подузеће“, у оном смислу у коме се налази у позиву „Друштва св. Саве“, склована по њемачкој ријечи unternehmung; по при том има још једна отежица — ако допустите да речемо тако, према „олакшица“ —: њемачка је ријеч постаја, по свој прилици, од француске ријечи entreprendre, entreprendre. При пресађивању узели су Нијемци предлог unter (под), и ако француски предлог entre значи њемачки zwischen (међу). Вјероваћемо да је то за то учињено, што је с тим предлогом ријеч постаја више њемачка, према другејем ријечима, као што су: sich unterstehen, sich unterfangen. Но ко је год мотрно и пазно таква пресађивања мораће признати, да врло лако може бити, бар да „могућност није искључена“, да су Нијемци својим предлогом unter просто преније-

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

„ИЗ НАУКЕ О ЈЕЗИКУ.“

(Наставак.)

И сто нас опет оклен смо били кренули, сто нас опет у Биограду. Кад пођосмо отолан, мишљасмо да смо исцрпили све замјерке „из науке о језику“ изијевши неспрско, управо писмено писање — стара је ствар да има и неписмених писаца, у пас више но у другога свијета — биоградског „Српства“. Но како случајно запесмо и за свога колегу, службене „Српске Новине“, да мало разгледамо и наоколо и на влине.

Кад погледаш у то огњиште српског ума и писма, српске књиге, науке и умјетности, чисто ти се очи засјене, то све гори, пламти, букти и блешти, те не да у себе гледати. Па није доста што се ту скупило све просвјетно гориво краљевине, по су још удешена разна величава цкла која ће све те красоте умне свјетлости приказати уљешане и уостручене задивљеном свијету.

Ту су ти највиши просвјетни заводи под окриљем министарства просвјете: Ту ти је Велика Школа, ту ти је Богословија, ту ти је Учитељска Школа, ту ти је Учено Др — — Божјошћности, није можда толико ни учено колико је мучено, а како „без муке нема науке“ и како су те муке биле

толике да оно мукама својим није могло одољети, то ће јамачно тамо на другом свијету бити најученије — хтедох рећи Академија, ту ти је — „е, на дотле, а куда ћеш више!“ — не, још нијесмо готови, ако нема више, има нешто шире: ту ти је „Друштво св. Саве“.

Има томе мало више од мјесеца дана, како смо читали у свијем листовима у Србији ову јавну ријеч:

„Друштво св. Саве.“

Главни одбор „Друштва св. Саве“ у сједици својој 19 марта ове год. одлучио је; да помогне подизање српске цркве и школе у Требињу, одређујући на тај циљ из своје касе 600 динара и отварајући уписавију.

Браћо и родољуби!

Главни одбор врши овом одлуком једну од оних патриотских дужности, које је узело на се друштво, искућено под заставом српскога просветиља св. Саве. Али помоћ, коју је главни одбор у име друштва могао учинити према својим материјалним средствима, тако је незнатна за намњени циљ, да се мора апеловати и на ваше родољубље, на вашу помоћ.

А је ли нужно доказивати вам потребу и важност ове помоћи? И има ли потребу глав. одбор, да у овакој прилици нарочито подсетице ваше патриотске осећаје и ваше пожртвовање за помоћ у том племенитом и светом подузећу наше браће у леном Требињу крине нам Херцеговине? Не. Главни одбор не сумња, да ви појимате дужности, које од вас изискује родољубље.

Потедице, драга браћо и родољуби; помозимо браћи Требињцима у остварању

*) „Шабачки Гласник“ има и на томе мјесту: предузетог —

своје највише задовољство поменутих главарица и уопште Подгоричанима, захваљујући на искреном понашању. Тако и ови најпријатније су гавуги његовим борављем које ће и задржати у лијепој успомици желећи га и олет у својој средини дочекивати.

Опростивши се и пољубив у лицу са пријетним, пресвијетли је јуче отпутовао, како рече, у Крајину, затим ће у Шестане, Бар на Одињ. — Испраћен је одавде са „срећан пут!“

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 9 маја.

(Из Двора.) Уторник, 5 маја, било је свечано крштење најмлађе кћери *Никовијех Височанства*, рођене прије три мјесеца, 10 фебруара о. г. (в. „Глас Црногорца“, бр. 7. 15 фебруара). Кума је била *Њено Императорско Величанство Царица Марија Федоровна*, а кум *Његово Императорско Височанство Велики Књаз Николас Николајевич*.

Послије службе божје свршио је св. тајну крштења високопреосвештени Г. Митрополит Митрофан. Замјеница Свијетлој куми, Њеном Величанству Царици бјеше *Гђа Јоке Б. Петровића*, а замјеник Узвишенога кума, Његовог Височанства Великога Књаза Николаја Николајевича, ц. р. министар-резидент при двору Његовог Височанства, *Г. К. М. Аргиропуло*. Најмлађа Кнегињца добила је при св. крштењу име *Вјера*. Свршетак црквеног обреда огласио је тутањ 21 тона са табље. У то је почело и честитање *Никовијем Височанствима*, које, као обично, започеше представници страних држава.

На свечаном обједу поздравно је *Његово Височанство Господар и Књаз Свијетлијем Кумовима* нашег владалачког Дома, *Никовијем Императорскијем Величанствима Цару и Царици и Њег. ш. Височанству Вел. Књазу Николају Николајевичу*. Њег. Високопреосвештено *Г. Митрополит* поздравно је крштеници, Кнегињци *Вјери*, а *Г. М. Аргиропуло* *Никовијем Височанствима* — цијелом нашем владалачком Дому.

Једанак је у дворшћу свијетлога Двора била намјештена трпеза за гојинике цетињске чете и за

ученике Књ. гимназије цетињске, који су били гости *Његове Свјетлости Књаза-Нашљедника*.

Цетиње је било окићено заставама и веселе народа трајало је до мрачне ноћи.

Исту вече у 9 сати, играло је пред свијетлим Двором црногорско „оро“, гдје су били на скупу и ученици књ. при. гимназије.

Кад се на дворској капији појавио *Њ. Свијетлост Књаз-Нашљедник*, истакао се из круга гимназијалних ученика *Милош Марковић*, те од стране свијех поздравно *Његову Свијетлост* сходном бесједом, која је на завршетку пропраћена била громогласним усклицима живо! Иза тога се *Њ. Свијетлост* најердачније захвалио и коло се распустило.

— (*Г. А. Маћо*), кр. италијански министар при Двору Његовог Височанства, пошао је јучер на подне са Цетиња у Дубровник. *Г. Маћо* мисли поћи на неко вријеме у Италију, у породичком послу.

— (*П. Д. Вурцел*), секретар ц. руског посланства при Двору Његовог Височанства, кренуо је уторник вече за Петроград. У недјељу вече дошао је *Г. Вурцел* тужни глас, да му је стари отац преминуо у Петрограду, у својој 93-ој години. Многи знајци и пријатељи бјеху дошли, да се при поласку опросте са драгим пријатељем. И ако нам је мили путник обркао, да ће се врати послије два мјесеца, свијем се тај рок учинио као бесконачна вјечност, толико је *Г. Вурцел* омилио свакоме ко га је гођ имао прилике познати.

(Из Болнице). Озлм мањих операција за ових 15 дана учињене су ове више хируршке операције: Стани Вукосавој, дјевојци из Васојевића скинута катаракта с једног ока. Јовани Ђушковић из Лукова учињена препараторна операција на оба ока с незрелом катарактом. Тому Војковићу из Далмације скинута катаракта с оба ока. Станици Беговом из Васојевића извршено прижигивање кичмене Паклековим апаратом ради хроничног запаљења кичмене мождине. Иђу Маркову из Црмине ампутирала десна рука одмах ниже рамена. Иети Иђо рањен је нехотично у руку, лаковјерно лијечно се у народних видара Иличковића, и пошто је рука поцрнела, напустила гангрена, дошао је на Цетиње у болницу, гдје се рука морала отејати ради спасења живота. Дакле још

а да му не можемо замјерити. Но има још један потпис, на десно: Председник Главног Одбора „Друштва Св. Саве“ *Свет. Николајевич*. А ком писменом Србину није познато име Светомира Николајевича? Но ако му се преславило име, није толико позната свака његова врлина, а није лако ни прегледати обичним оком све те врлине. Он је, прије свега, велики књижевник и мудар, на ипак неподмитљив, небојазан, смио политичар и патриота. Он је имао смјелости изјавити, у сред Биограда, без икаквог страха од силне фермандаде г. Гарашанина, на још послије Савинице, да је Србија исто онолико крива колико и Црна Гора, што Српство у Турској пропаја, напуштено пропаганди бугарској и грчкој. Он је имао смјелости створити „Друштво Св. Саве“ од Срба и Српкиња „без разлике политичке неповијести“, друштво које се „неће мијешати у политику“ (чл. 7. основних правила), на ипак изјавити на првом скупу му, како српски народ „нема права очекивати, да ће Црна Гора, својом оданошћу Русији, откупити оне области српске у Турској, које би по извјешном плану, потпомаганом од Русије, имале да потпаду под бугарски егзархат, средините бугарске пропаганде; или да ће Србија, својом послушношћу насрам Аустрој, пекунити каку корист за српски народ што живи под аустријском влашћу“. Он је јуначки

једна жалосна опомена, да будемо пажљиви са оружјем и да се на вријеме обраћамо лекарској помоћи.

КЊИЖЕВНОСТ.

Од вриједног и родољубивог нашег штампара и издавача *А. Пајевића* у Новом Саду, примило је уредништво на приказ:

Невен, чика Јовин лист. 1886. Године VII. Властник и уредник др. Јован Јовановић. Нови Сад, издање штампарије *А. Пајевића*. — 392 стр. 8-е. Укорићено.

Да је наш „Невен“ дјечији лист, којим се наша књижевност може подичити и пред страним свијетом, то неће нико порећи коме није непозната дјечија књижевност већих народа. Да је Невен постао правом потребом и најмоћнијим помоћником српске народне школе, то је већ у срцу сваком дјетету српском, тек почне читати, а многа се дјеца расписују и отимају за „Невен“ и прије свог писменог доба — миле су им лијепе, zgodне и научне слике те их нуди њихов „Невен“ у сваком броју своме.

„Невен“ излази два пута мјесечно на табак. Цијена годишња: За Аустро-Угарску 4 фр. За Србију и Црну Гору 10 динара (5 фрор). Полугодишње: половина те цијене. Претплату ваља слати: Штампарији *А. Пајевића* Н. Сад.

Од нетога смо примили:

Глас Истине, лист за црквене проповиједи, хришћанску науку, духовну књижевност, животописе, старине и православне црквено-народне потребе. — Године III. 1886. Уредник *Сава Петровић*. У Новом Саду. Властништво, издање и штампана *А. Пајевића*, 1887. Стр. 384. Велика 8-а.

За ове три године од како је кренуо, прикупио је „Глас Истине“ око себе најбоље наше књижевне снаге из области духовне, старинарске, хришћанско научне, у опште најврсније раденике у православној црквено-народном животу народа српског.

Преглед чланака под „Глас је што“, те их је „Глас Истине“ доносио у год. 1886 тако је пуи, изобилан језгровитијем радонима књижевним, да би мучно било изабрати, кад бисмо хтјели препоручити један или неколико њих, мимо осталих. Те кад речемо, да нам се чине најзанимљивији у многоме погледу прилози познатог старог књижевника *Максима Лудачића*, „Српске старина“, које нам изнесе пред очи живе слике из прошлости будимских Срба, не можемо примити на се одговорност, да нема више других прилога, који су исто толико заслужили нашу пажњу.

„Глас Истине“ излази 15-ог и пошљедњег дана сваког мјесеца на читавом табаку вел. 8-е.

Цијена: За Аустро-Угарску 2 фр. на годину, 1 фр. на пола године. За Србију и Црну Гору, на годину 5 динара, на по год. 2 1/2 динара.

(Овом приликом бисмо напоменули издавачима у Војводини, да не означају цијене својим књигама за Црну Гору у динарима, јер одовуда је лакше слати аустријске банке ко франке у среб-

ру или злату, а наша је трговина с Аустро-Угарском тако жива, да је аустро-угарска новчаница примљена и у нас.)

У најотмјенијем часопису мађарском „Будапешти Семе“, у ком је, ако се добро сјећамо, изишла и „Историја српског народа“ *Венјамина Калаије*, штампано је у свесци за мјесец мај отворено писмо мађарског министра просвјете *А. Трефора*, у ком се испитују и разлажу узроци, зашто се мађарске књиге тако слабо купују.

Како се многи од отијех разлога могу примјенити и на наше књижевне прилике, те се може рећи: tout comme chez nous, ми ћемо те разлоге навести по наводу „П. Лојда“.

„Први је узрок тој жалосној појави, вели министар Трефор, „што мађарски књижевници не могу никако да науче од Француза, како се књига удавава, опрема, „l'art de faire un livre“ те по највише нуде читаоцима само сирову грађу. Ко је гођ привикао бољем књижевном јелу, не може читати таквијех књига. Од ове болести пате највише мађарски историци, који плаше или не умију да обраде своју грађу. Други узрок: Мађарске се књиге не објашљују довољно, не пише се о њима, не критикују се; њиховом судбини рјешавају страпачки и лични обзир. Трећи узрок: Изначена манти која вјерује: „што је наше то је лоше“. Четврти узрок: Наша сиротиња која нам не да да купујемо књиге. На пошљедак, нема купаца за мађарске књиге, јер нама није мило читати ми волимо играти на карте и жалост је видјети, како млади људи одмах по обједу једну да се картају.“

То нарицање мађарског министра сјећа нас на једну причу. Кренуо је неки владалац по својој дијецези, да надгледа народ, цркве и школе, да чини оно што му је највише дужност и ради чега се управо зове: епископос. Стари је обичај да таквом приликом свака општина дочека владику звоњезом звона. Тако је било и овом приликом. Само једно село дочека владику муком. Иначе је све било спремно, старешине изашли су попутно у сретанје, ђаци се намјестили с учитељем, само не звоно звона. „А што ви не звоните?“ запити владалац. „Има сто узрока, преосвештени владику“, одговори најстајијрији, „прво — немамо звона; друго — „Доста“, уђе му владалац у ријеч, „осталих девет девет и девет узрока праштајте ми све“. — Тако и мађарски министар: Да је одмах рекао четврти узрок: „немамо купаца да купујемо књиге“, ми бисмо му опростили све остале разлоге, и ако су и они доста занимљиви, но сви заједно не би били довољни, да није тог једног.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Како да хранимо јеливо.

Писао

А. Др. Коблинше.

(Наставак.)

Даваћемо траву увијек на мале оброке, да се не би њом живи преждрило те обољело; свака зна да трава у стаји усли-

ли акустични утисак ријечи entre те је метнути пред своју ријеч пехмен.

Но како да разумијемо „остварење предузетог посла?“ Да ли у овом случају ријеч предузети треба исто оно да значи што и по-дузети у ријечи подузеће у истом позиву „Др. Св. Саве“, или треба да значи нешто друго? Ако једно исто, па што двије ријечи, већ ако није да се покаже изобилје језика што нико неће вјеровати, јер није прилика. Ако пак има разлике у значењу, која је та разлика? Да није она иста што је између немачких ријечи unternehmen и vornehmen? Мучно је одољети сумњи, да је заиста тако. Но по свој прилици да писац није ни мислио на какву разлику, но му се чинило да је све исто, ил' овако ил' овако, а „говори се и пише се“ и овако и онако.

— А што си узео толико разглатати и цјепкати длаке! Ти заборављаш, у својој језиковној интересезији, да Друштву Св. Саве није најпречи задатак филозофски, лингвистички, колико народни, није му толико стало до лексикалног призма, колико до ширења српске свијести.

— Станите мало! Погледајте ко је потписан под овим позивом. Прво, с лијева, „тајник *Н. Р. Поповић*“. — Непозната књижевна величина, који емоје „предузимати подузећа“ или „подузимају предузећа“ каква му драго

подвикнуо истом приликом у сред Биограда, да је Црна Гора „израдила код Порте за своје племе оно што одавно друга племена имају, да би такав до-битак био, ваистину, драгоцјенији од палате на Босфору“. Он се усудно у исти час изјавити Биограђанима, да није баш „официозна Србија једна само одговорна за то, што међу српским земљама нема више и јаче моралне везе“. И т. д. И т. д. — У кратко, тај славни муж, који је тада био само професор Велике Школе и председник Друштва Св. Саве, сад је већ — биоградски кмет, Lord Mayor of Belgrad, и сувинне — академик, члан кр. српске академије наука.

— Лијено. Но ти као да га дикеш, како ћеш га с више висине пустити да падне, да га тим више можеш укорити због „подузећа“. Но ваља да знаш, да овакве позиве и прогласе обично пишу секретари, а председници само потписују. За то, ако можеш, гледај да му нађеш замјерке у производу његовог пера, п. пр. у говору те га спомену, да ли ћеш ту наћи погрешке у језику?

— Сва чему се може замјерити, ако се хоће; по тој ријечи Свет. Николајевича, са стране језика, нема замјерке. Већ ако се неће примјетити, да није правилно речено: „— код ког је племенска љубав и жудња за јединством већа и т. д.“ — по ваља рећи: „у ког је — —“. Исто тако

не чини ми се сасвим српски, кад се каже да „одговорност за све го лежи на интелигенцији и патриотизму српском“. То је немачки мишљење: Die Verantwortung — liegt auf —. Особито је негодна таква несрботина послије пријекора, „што је у гдјекојим крајевима у самоме народу настала нека малаксалост — — у чувању језика свога и имена“. Но није разговор о тој „ријечи“ по о позиву „Друштва Св. Саве“ којим се то друштво обраћа к цијеломе народу српском. Ако један такав кратак позив није тако написан да му нема пријекора ни с које стране, ако такав поклич, који хоће да одјекне по цијеломе Српству —

— Ма рекох ти, писао га је секретар, а Светомир је некако у то вријеме постао кмет биоградски, на су га нови послови толико били заокупили, да би била сунта неправда захтијевати од њега, да сваку ријеч загледа, мјери и цијена.

— Ту те хоћу. У томе и јесте велики значај те привидно врло ситне и незнатне појаве. „Једно од двога“, као што би рекао Светозар Милетић: Ил' је онај позив писао сам главом Светомир Николајевич, или га је други писао, а он само потписао. Свакојаво он је одговорио, и у једном и у другом случају, у првом што није потрошио више времена и пажње око писања тако важног позива, у другом што није довољно назно при читању, или —

јед испарења заудари те је живо посље одбија.

Трава несмије бити ни увекла, ни потпарена, с тога несмијемо је више од 24 сата у властитој кући сахранити. Шта више било би боље кад би ју с ливаде могли дванут на дан доносити; и то јутром уру пошто сунце згрије, а вечером прије росе. Треба је растрјејети на какво хладно мјесто изван стаје. Несмије се никад оставити на сунцу, или у навилницама, јер се лако потпари. Ако је ускисла дајемо је смјешану са сламом, кад је неби могли на какву лису разгнурати, да се вода оци једи и да је вјетар несуши.

Свакоме је познато да кад трава до- расте и застане да није више питна као што би била да је млађа. И збиља сами Ј. Кћип доказао је да 100 дјелова сухе дјетелине садржи док је трава млада: воде 16, 7 — пепела 9, 8 — дрвенила 24, 7 — протеине 21, 9 а друге материје 26, 9; на 13 јунија воде 16, 7 — пепела 7, 2 — дрвенила 32, 8 — протеине 13, 8 — друге материје 29, 5; на 23 јунија воде 16, 7 — пепела 5, 8 — дрвенила 32, 9 — протеине 11, 2 — друге материје 33, 4; на 20 јулија воде 16, 7 — пепела 5, 6 — дрвенила 41, 7 — протеине 9, 5 — друге материје 26, 5 — Дакле расте дрвенило а протеина се губи, а обе супстанце што се више трава развија тим више постају непробављиве.

Дакле не би наметно учинио тежак, кад би толико чекао да траву покоси, док би она издала највећу масу својих су- хих супстанаца, нити ће хитати да је покоси прије него би могао добити највеће своје хране.

Вријеме коситбе биће кад се билке буду примичале испред цвијета.

Кад се трава покоси разгрене се да се суши на ваздух и на сунце све дотле, док отворди струци више се не преврћу него се ломе. — То ћемо чинити кад је лијепо вријеме, јер кад је рђаво отпадне лишће и трина особито дјетелини трави те се сатре тако да у сијену остају саме ба- дрнице.

С тога да се тому злу доскочи пре- поручује се: да се покосена трава сила- сти у висину 10—12 стопа.

Понито смо ју једнако и добро збили а покрили танким настом сламе, утрије се кроз 3 до 8 дана а у 6 до 8 нећења ускисели.

Пластови тако су збијени и истврди се да их можемо осјецати.

Таково сијено лијепо мирисе и може се за дуго вријеме уздржати а да нам се не опште.

Други је начин Klappmeier-ов; пла- стови траве који се угрију након 48 до 60 ури разгнур се. Ако је лијено вријеме, онда се разгнута трава исуши брзо. Али мало ко овако ради.

Прву покосену траву зовемо сије- ном а јесењу отава. Добро је сијено зелено; ако је прљаво-жуто или зеленкасто то значи да се је трава доцна покосила или да се је за дуго вријеме изложила на сунце. Ако је сијено блиједо-зелено то је до сухе окисле траве; или је трава дора- сла у сјенастим мјестима и таково сијено није доста питно. Мирис доброг сијена не да се описати а дају га све траве скупа а особито мирисљива трава.

што је више штедно свога тајника по — српски језик. Немој ми га бранити пословима општинским. По чему би била биоградска општина преча од Српства? Само по једној ствари — по плати. Но то би значило, да се Светомир у јавним пословима управља по плати, те да ради како је плаћен или како се вада да ће бити плаћен. И сама немисао је таква увреда, да ја то никако не могу допустити.

— Зашто не? Сваки рад ште своју плату. Камо срећа да се наши књижевни радови плаћају као у већих парода, па ма нам књижевници радили само за плату.

— То је друга работа, а друго је, кад би књижевник радио књи- жевни посао с већом вољом, само за то што се тај боље плаћа. То као да је забрањено члановима нове српске академије наука, ако је вјеровати „Ви- делу“. У своме чланку којим поје славу нове академије, вели „Видело“, да су то (чланови академије) „такве висице, да до њих не могу узлетјети научнички грош и харп“. У истом чланку тужи се, како се „у нас, под притиском демагошког погледа, и на саму науку и на просвјету и на умјетност гледало с неком вртом омаловажења. Пред „гуњем“ и „опанком“ све је морало да повнје главу — — — Гдје се такви- јем погледима даје маха — — у тој се земљи, по својој урођеној др-

Добро сијено угодна мирисе и значи да смо га добро сачували и да смо траву покосили у потпуном цвијету кад је аси- милирала све питљиве ствари.

Лишће и струкови меки су, не ломе се и преврћу се ако смо сијено покосили у згодно вријеме.

Укуено је. Ако је мало жуто немари, јер је то до слабе уредбе траве а питне ствари нијесу се уништиле.

Ако је лудо то значи да је нестало питних ствари јер се је трава доцна по- косила; ако пали, онда уздржи рђавих тра- ва или смо хитали коситбом те се опште- тило.

Отава је трава коју смо покосили пошто по други пут удари. Зеленија је од првог сијена и слабо мирисе али је слађа.

Садржи доњег лишћа различитијех житарица (Gramineae) и третице китница (Umbelliferae) ружичница (Rosaceae) а осо- бито лишћа фамилије Sinantereae; није ме- ка и краћа је од првог сијена.

Лако се квари у појати те онда же- стоко заудари и прани кад је разгрњемо.

У сијену налазимо највећи број жи- тарица. Али кад се осуше, кад изгуби цвијет а остане сама третика, онда их није лако припознати. Једино што присут- ност неких траве на једној ливади каже да има неких других јер су истоврене.

Једном кад познајемо сијено знаћемо и казати каква је земља, јели сува, влаж- на, вапњенаста.

Знамо и то да најпитније житарице расту на оној земљи на којој нема мртве воде, на оној која није ни пресуша ни превлажна. Мало житарица налази- мо по барама јер их замјењују полутра- ве (Cyperaceae) сите (Juncineae) и шаши (Caiiceae).

Ми не мислимо озвучити праву везу између једних траве с другима, него ћемо означити неке врете које се лако дају по- знати кад их има или нема, знаћемо какво нам је сијено.

Биће дакле добро сијено ако у њем није третике, шаши (Caiiceae) сите (Juncus) жабљак (Ranunculus); кад је повисне ша- ши поснатог оштрог струка, како нам само да се ту налази и друге врете рђавих траве; и ове врете замјењују жи- тарице округлог и танког струка а многе мирисну и расту уз мохуљасте (Legumino- sae) ружичнице, уснатце (Labiatae) (Sinan- tereae).

Него ми говоримо о добром сијену као о поглавитој пићи коњима.

Неке врете сијена које немају ове траве, не дају се коњима него преживама који дружије пробављају и за друга се сврхе гоје. С тога треба одијелити сијено које расте на различитијем ливадама, оди- јелити оно фино и мирисаво које расте по сухијем ливадама и које смо топили неко- лико пута; одијелити оно које расте по брдима за коње и за овце а крупно сије- но које расте по ниским и влажним лива- дама говедима.

Житарица има свукуда; али неке во- ле брдовита мјеста, друге главине, а тре- ће низине и баре.

Што се тиче географична појаса не- ке су обилежје сјеверних мјеста, а друге јужнијех и приморских. Ја ћу само неке набројити. (Ако који читалац зна за име биљка у нас, у Црној Гори, молимо да

скости, шарлатан протури под научника.“ — Хвала Богу, да ли се који протурни и под — новог ака- демика?

— Теби је ваљда жао што у том свијетлом друштву не видиш твог Ј. Бошковића?

— Не, ни да Бог! Зар Бошковић, зар бивши секретар бившег Ученог Друштва? Зар тај исправљеник био- градског министра просвјете, тај нај- новији просвјетни „зидковац“ —

— Да, који је због „неколико десетина дигара“ сахрањен Учено Друштво —

— Сирмах! Па што га толико гоне, кад је тим допринио да је прије могла понићи академија?

— И ти још хоћеш да речеш, да такви чојек боље разумије језик од Светомира!

— Ваистину, имаш разлог. Тек сад разумијем дубоки смисао и зама- шај оних ријечи у позиву „Друштва Св. Саве“, што сам их ја, вјерујући том Бошковићу, осудио као погрешке или бар као недоследности. Светомир их је само за то употребио да по- каже, да Бошковић, који је противно учио, не разумије ствари те не само да најезаврједио чланства академије, по је управо заслужио — дисципли- нарни суд. Ако ми се буде опростио

пам јави.) Тако по висинама налазимо Ses- leria coerules, Imperata cilindrica, Agrostis alpina, Lagurus ovatus, Avena montana, Era- gostis megastachia, Gaudinia fragilis.

Међу мохунастим травама: Medicago ciliaris, неке врете дјетелине (T. angustifo- lium et oeroloeum).

Међу уснатцима: Lavandula Rosma- rinus officinalis.

Међу китницама Reuecdanum ferula.

У сијену које расте по главинама има agrostis alba.

Врета сузице (Melica nutans).

Врета онгрице (Dactylis glomerata) и то су све житарице; од Ciperaceae нала- зимо Luzula campestris, Carex precox; од Papilionaceae (Genista pilosa et tinctoria) различите сије и дјетелине, Ornithopus sa- tivus, Anthyllis vulneraria, Onobrichis sativa; од уснатца Salvia pratensis; (Centaurea Cy- anus) Различак и Centaurea scabiosa, од Sinantereae.

По низинама мирисљива трава (Ant- hox anthum odoratum), Ренак (Alopecurus pratensis) Glyceria spectabilis. Обична сита (Juncus communis). Јенриаста сита (Jun- cus effusus) а све то међу полутравама; Пјегава мртва коприва (Lamium maculatum) и Црвена мртва коприва (Lamium purpu- reum), Ajuga pyramidalis, Mentha, Marubium vulgare, Prunella vulgaris међу уснатцима Anthemis Cotula, Achillea ptarmica, Senecio vulgaris, Crepis tectorum; међу Sinantereae Archangelica officinalis, Coriandrum sativum међу китницама.

По влаштинјем мјестима Cliceria flui- tans — aquatica — Joliacea, Phalaris arundinacea, Lertia orizoides, Aira cae- pitosa. Различите сите и шаши, Erioforum Звјездан (Lotus corniculatus) Састрица (La- thyrus sativus) Stachys germanica et sylvatica. Многе китнице, жабичнице и млечике (Euphorbiaceae).

Треба знати да травама које расту на високу, одговарају траве јужнијех мје- ста, а оне које расту у низинама одгова- рају траве сјеверних крајева.

Из свега овога видимо да житарице и мохунасте траве зачињају добро сијено толико на сјеверу колико на југу, толико на високу колико у низини; дочим по нис- ким мјестима мочварама, под водом, сијено састоји од Ciperaceae, китница и Ranun- culaceae.

Дакле непознајући билинство ако и мало, не може се тачно назначити како је које сијено је ли с Андријевице или с Подгорице.

Као примјер узмемо сијено донешено из Подгорице у Андријевицу.

Ако процјењивач познаје неколико ботанике, може извршити своје звање. Он ће разгнурати пластове те ће на брзу руку предедати ваљско обилежје траве; затим њихову унутрашњу смјесу. Кад је то учи- нио моћи ће казати је ли било сијено по- косено на брду или у низини, је ли на- шао брканца (Andropogon ischoemum), La- gurus ovatus Ковиле (Stipa pennata), Vicia bitinica Medicago ciliaris траве које расту на југу које се не могу помијешати са сјеверним.

Рецимо да пласт сијева пошљу из баре на Цетиње; онај који га прима тра- жиће има ли сјеверних траве и онаких како расту по баруштинама као што лег-

гријех што се поведох за њим, тек тада ћу се моћи предати спокојном уживању, гледајући узвишену појаву, како се моћна рука патришка Св. Саве маша смјело чак Требиња, не бојећи се ни стране власти тамонје која не смје да се противи таквој сили, но муком гледа како дух Св. Саве из Биограда пружа руке до самијех гра- ница Црне Горе. Тек сада могу хва- лити Господа, што ће двије зградице требињске „послужити на понос и од- брану“ не само „српскога имена“, по чак „и српске величине“. Благо нама! Сад само да се овдје у нас, у зачињају Св. Саве, склопи која подружина те да састави шест стотина франака на какву прилику и колику тамо гдјегађ око Бјелине и Вишеграда, па да нас вади Бог! Е, али Србо није такве среће. Мучно да би наш прилог тако спокојно стигао до Дрине као што ће биоградски до Требишњице.

— А као за што не би? Би ли опет кога да сумњичиш?

— Не ја, ни да Бог. Само као мислим, да дух Св. Саве више тежи с двора к своје завичају, по што би од свога завичаја на двор.

(Свршиће се.)

tia oryzoides, Ecuisetum pallustre, Carex le- porina, Lathyrus pallustris, Panunculus lin- gua, cocnosus repens.

(Наставиће се.)

ПРОМЕТ ДОМАЋИЈЕХ ПРОИЗВОДА У ЦРНОЈ ГОРИ.

Бијека, 25 априла 1887.

На данашњем пазару биле су разној трговини цијене ове:

Руметин, багаш по 1 ф. — Пшеница, багаш по 1 ф. и 70 н. до 2 ф. — Сир, ока по 50—60 н. — Свињско месо, ока по 70 н. до 1 ф. — Кртола, ока по 4—6 н. — Риба крап, ока по 15—20 н. Риба ско- баљ, ока $1\frac{1}{2}$ н. — Волови, цијена по комаду 20—40 ф. — Краве са теладима, цијена 20—30 ф. Козе с јарићима, цијена 4—5 ф. — Јарићи, цијена по комаду 1 ф. и 50 н. до 2 ф. — Овце с јатњадима, 2 ф. и 50 н. до 3 ф. — Јагњад, цијена по ко- маду 1 ф. и 50 н. до 2 ф. — Свиње, ције- на по комаду 6—10 ф. — Вуна, ока од 60 до 70 н. — Дуван дограм, ока од 60 до 80 н. — Дуван у листу, ока по 80 н. до 1 ф. — Маске, цијена по комаду 80—85 ф. — Магарад, цијена по комаду 18—22 ф.

*

Даниловград, 26 априла 1887.

На данашњем пазару биле су разној трговини цијене ове:

Говеда, цијена по комаду 16 ф. и 32 н. до 30 ф. и 60 н. — Коњи, цијена по комаду 30 ф. и 60 н. до 40 ф. и 80 н. — Овце, цијена по комаду, 2 ф. и 50 н. до 3 ф. и 50 н. — Јагњад, цијена по комаду 1 ф. до 1 ф. и 50 н. — Козе, цијена по ко- маду 3 ф. и 60 н. до 4 ф. и 8 н. — Јарићи, цијена по комаду 1 ф. до 1 ф. и 50 н. — Свиње, цијена по комаду 2 ф. и 4 н. до 6 ф. и 12 н. — Вуна, ока по 80—90 н. — Сир, ока по 30—40 н. — Масло, ока по 80 н. до 1 ф. — Суво месо, ока по 60—70 н. — Коже, комад по 40—60 н. — Ри- ба, ока по 30—40 н. — Дуван, ока по 70 н. до 1 ф. — Руметин, ока по 10—11 новч.

*

Пашинић, 26 априла 1887.

На данашњем пазару биле су разној трговини цијене ове:

Волова, цијена по комаду 50 ф. — Краве, цијена по комаду 24 ф. — Брави, цијена по комаду 3 ф. — Свиње, цијена по комаду 2—3 ф. — Руметин, ока по 12 н. — Руметиново брашно, ока по 13 н. — Раж, ока по 11 н. — Хељда, ока по 11 н. — Јечам, ока по 13 н. — Пшеница, ока по 15 н. — Пресо, ока по 10 н. — Руека кртола, ока по 4 н. — Нама кртола, ока по 3 н. — Пасуљ, ока по 17 н. — Ситни лук за сађење, ока по 30 н. — Ду- ван дограм, ока по 1 ф. — Дуван резани, ока по 1 ф. и 36 н. — Суво месо, ока по 50 н. — Сланина, ока по 1 ф. — Припута, ока по 68 н. — Лој, ока по 68 н. — Ско- руп, ока по 68 н. — Сир, ока по 30 н. — Мала вуна ока, ока по 1 ф.

На данашњем пазару, 3 маја, биле су разној трговини цијене ове:

Волови, цијена по комаду 40—50 ф. — Брави, цијена по комаду 3—4 ф. — Краве, цијена по комаду 15—20 ф. — Коњи, цијена по коаду 102 ф. — Руме- тин, ока по 12 н. Ситни лук за сађење, ока по 20 н. — Дуван дограм, ока по 1 ф. — Резани дуван, ока по 60 н. — Дуван у листове, ока по 1 ф. и 36 н. — Јечам, ока по 10 н. — Хељда, ока 12 н. — Па- суљ, ока по 15 н. — Кртола, ока по 3—4 н. — Суво месо, ока по 40 н. — Свињско месо, ока по 68 н. — Лој, ока по 60 н. — Скорун, ока по 70 н. Сир, ока по 40 н. — Раж, ока по 10 н.

*

Бар, 20 априла 1887.

На данашњем пазару биле су разној трговини цијене ове:

Жито руметиново, багаш по 1 ф. и 12 н. — Пшеница, багаш по 2 ф. и 25 н. — Сир, ока по 42 н. — Риба крап, ока по 26 н. — Риба кубла, ока по 20 н. — Укљеве, ока по 8 н. — Дуван, ока по 51 н. — Говеда, цијена по комаду 25 ф. и 20 н. — Брави, цијена по комаду 3—4 ф. — Дрва, товар по 25 н. — Тумур, товар по 68 новчића.

На данашњем пазару, 4 маја, биле су разној трговини цијене ове:

Суметин, багаш по 1 ф. и 10 н. — Пшеница, багаш по 1 ф. и 30 н. — Сир, ока по 45 н. — Вуна, ока по 80 н. — Риба кубла, ока по 24 н. — Риба крап, ока по 20 н. — Дуван у листове, ока по 42 н. — Говеда, цијена по комаду 18 ф. — Брави, цијена по комаду 2 ф. и 50 н. — Јарад, цијена по комаду 1 ф. и 2 н. до 1 ф. и 36 н. — Прасад, цијена по комаду 2 ф. и 4 н. до 2 ф. и 38 н. — Дрва, то- вар по 20 н. — Јаја, комад по 1 н.

*

Оцић, 28 априла 1887.

На данашњем пазару биле су разној трговини цијене ове:

Брашно руметиново, ока по 7 н. —

Сир, ока по 50—51 н. — Масло, ока по 1 ф. и 33 н. — Дуван, ока по 50 н. — Рибѣ јегула, ока по 30 н. — Рибѣ крап, ока по 16 н. — Јаја, комад по 1 н. — Стуре, комад по 13 н. — Јареће коже, комад по 90 н. — Јагђеће коже, комад по 50 н. — Краве са теладима, цијена по 30—31 ф. — Волови, цијена по комаду 35 ф. — Овце са јагђићима, цијена по 5 ф. — Козе са јарићима, цијена по 5 ф. и 50 н. — Сијено, ока по 2 н. — Дрва, товар по 24 н. — Ђумур, ока по 2 1/2 н. — Клак, ока по 2 1/2 н.

На данашњем пазару, 1 маја, биле су разној трговини цијене ове:

Љуметини брано, ока по 8 н. — Сир, ока 50 н. — Масло, ока по 1 ф. и 35 н. — Дуван, ока по 45 н. — Рибѣ јегула, ока по 21—30 н. — Рибѣ крап, ока по 10—14 н. — Суве смокве, ока по 14 н. — Пасуљ, ока по 13 н. — Јаја, комад по 1 н. — Буна, ока по 68 н. — Јареће коже, комад по 90 н. — Јагђеће коже, комад по 50 н. — Коже од лисце, комад по 1 ф. и 40 н. — Волови, цијена по комаду 37 ф. — Краве са теладима, цијена по 28 ф. — Овце са јагђићима, цијена по 5 ф. — Козе са јарићима, цијена по 5 ф. и 50 н. — Јагђад, цијена по комаду 2 ф. — Јарићи, цијена по комаду 1 ф. и 70 н. — Дрва, товар по 24 н. — Ђумур, ока по 2 новчића.

Вир, 1 маја 1887.

На данашњем пазару биле су разној трговини цијене ове:

Волови, цијена по комаду 43 ф. и 86 н. — Овце, цијена по комаду 4 ф. и 8 н. — Козе, цијена по комаду 6 ф. и 12 н. — Свиње, цијена по комаду 8 ф. и 16 н. — Руметин, баган по 1 ф. и 2 н. — Суво месо, ока по 34 н. — Сланина, ока по 1 ф. и 2 н. — Дуван, ока по 70 н.

ЧИТУЉА

Читамо у „Бранику“ овај помен:

† **ГЕДЕОН ЛЕОВИЋ**. Брзојав из Сомбора донесе нам тужну вијест да се Гедѣон Леовић данас 27 априла у вјечност преселио.

Смрт покои једног од врених ветерана наше српске народне ствари! Врени Гедѣон спадао је у стару гарду поборника Српства. У његовој адвокатској канцеларији висила је на углед сабља и ципка с којом се он у г. 1848 и 1849 за Војводину борио и он се свагда поносно што је био српска народни офицер и што је из онога доба добио медаљу храбрости.

Па ко је познавао тог питомог, тог њиног Гедѣона, је ли могао помислити, да је он у свом млађаном добу у крвавим биткама био?

Послије године 1849 искусио је српски народ многе преварне наде. Па и наш Гедѣон повукао се у мирноћу приватног живота. Ал' на свој род никад заборавио није. Обогатио се науком и знањем и његова канцеларија под Баховом системом била је једна од први, па и послѣје под уставном ером и мађарском владавином, Гедѣанова канцеларија била је прва у Сомбору. Као адвокат био је вѣдалеко чувен: знање, савјесност и ревност, препоручивале су га свакоме. Ал' не само као адвокат био је он чувен на далеко већ и као српски родољуб. Управо Гедѣон Леовић био је првак српске интелигенције у Сомбору. Сваку појаву у српском политичком и културном животу он је са млађаним жаром прихватио. Ко се не сјећа његове ревности свагда кад је српско народно позориште у Сомбору било? При његовим нагомиланим адвокатским пословима, он је досијеђавао да и најмање маленкости позоришта у ред доведе. (Био је, ако се не бркам, са својим братом Мимом — *pomen et omen* — и члан оне добровољне глумачке дружине сомборске, 1850—52, у којој је Милка Гргурова први пут изашла на позорницу у дјечијим улогама, а потоњи оснивач срп. нар. позоришта, Јован Ђорђевић, бјеше јој драматург и — шантач. Ур.)

Данас тужи српски Сомбор за Гедѣаном. Ал' ваља да тужи и остало Српство, јер српских синова као што је био Гедѣон Леовић Српство мало има.

Оно срце што је за њеких 60 година за Српством куцало, оно више не куца. Ал' многа српска срца тужно куцају, што честитог Србина Гедѣона Леовића више међу нама нема.

Нека му је лака прна земља и вјечити спомен међу нама!

Црногорско Поморство.

Св. Никола 28 априла. — Ове недеље имали смо за прве 3 дана средње вјетрове од II. кв. небо облачно и море

узбуњено на за 2 дана тихе вјетрове од I. и IV. кв. небо мало облачно и море мирно, на иза тога на ново тихе и средње вјетрове од II. кв. небо облачно са тихом кишом и море мало узбуњено.

На улазак Бојане највише има дубине 4 1/2 ноге мјетачке.

Доједрише:

Траб. при. „Хаирлије“, тон. 16, кап. Хасан Мухоја, из Скадра, празан. Траб. при. „Хаирлије“, тон. 25, кап. Фазли Сулејман, из Скадра, празан. Брац. итал. „Мадона деле грације“, тон. 10, кап. Д. Доменико, из Будве, крцат. Одједрења није било.

Оцињ, 3 маја. — Ове недеље за прва четири дана имали смо умјерене вјетрове од II. чет., неколико узбуркано море и небо облачно, од четвртка у напријед силни јужни вјетар, много узбуњено море и кад-кад киша.

Барометар 75—6.

Доједрише:

Траб. при. „Уда Верди“, тон. 27, кап. Омер Бег, из Тријешња, крцат. Пар. аус. уг. „Тритоне“, тон. 506, кап. Л. Косовић, из Медове, крцат. Траб. грчки „С. Паоло“, тон. 18, кап. Н. Катеки, из Дубровника, празан. Шкуна грч. „Фаланронос“, тон. 56, кап. Аргиро, из Тријешња, крцат. Траб. тур. „Махмудије“, тон. 15, кап. Кикио, из Рисна, празан. Пар. аус. уг. „Фиме“, тон. 420, кап. Л. Каза, из Бара, крцат.

Одједрише:

Бриг. при. „Буона Сорте“, тон. 144, кап. Исмаил Ага, за Малту, крцат. Шкуна при. „Бела Скутарина“, тон. 148, кап. У. Бег, за Александрију, крцат. Траб. при. „Уда Верди“, тон. 27, кап. Омер Бег, за Обот, крцат. Траб. грчки „С. Паоло“, тон. 18, кап. Н. Катеки, за Крф, празан. Траб. тур. „Махмудије“, тон. 15, кап. М. Криво, за Крф, празан. Пароб. аус. уг. „Фиме“, тон. 420, кап. Л. Каза, за Медову, крцат. Траб. аус. уг. „Тритоне“, тон. 506, кап. Л. Косовић, за Бар, крцат.

Бар, 3 маја. — Ове недеље имадосмо јаке и умјерене вјетрове јужне, облачно и киша, море узбуњено.

Барометар 76.1, стање температуре Р. 15.

У овој дуци имадосмо овако кре тање бродова и пароброда:

29 априла дође из Крфа и Арбаније пароброд лојда „Тритоне“, тон. 506, кап. кап. Ђ. Косовић, и отпутова за Далмацију.

1 маја дође из Далмације пар. лојда „Фиме“, тон. 429, кап. Л. Каза, и отпутова за Оцињ и Арбанију.

1 маја дође из Крфа и Арбаније пар. друштва грчкога „Енис“, тон. 606, кап. Кастело, и отпутова за Медову.

ОГЛАСИ.

Како се наука све то више шири и умножава, тако је све виша потреба књиге и читања. — Поред моје друге трговине отворио сам и једну малу књижару — и већ ми је стигло неколико разни књига. Како ми стигну и друге наручбине тако ћу, овим путем послати по унутрашњости засебно-наштампани списак моје књижарнице.

Цетиње, 9 маја 1887.

МАРКО Л. ИВАНИШЕВИЋ.

Моју кућу са пространом баштом, на Цетињу, хоћу да продам од своје воље.

Ко би желио купити кућу и башту нека се мени пријави, усмено или писмено у Подгорицу; а може се ради погодбе обратити сл. Варошкој Управи.

Душан Марићев.

Дољепотисати са овим умољавам дужнике мога покојног брата Јевта Радичевића Државног пушкарџије који

је више од 20. година у Србији живио и прошле године у Нишу умро; да би добри били његови другови и знанци који су од њега новац на зајам примили као у Биоград, Крагујевац и Ниш, пријавити се *Окружном Суду* Нишком I-г Одјелења, гдје се све по-којничко заоставшине имање под надзор Суда узело, коме сам се ја, са потребним документима преко мога пуномоћника Господина С. М. С...ћа обратио за законито своје право и наслѣдство, те има мене као његовом рођеном брату припасти.

Ово чиним ради облакшице његових дужника, и мога са њима поравнања, опозоравајући најпонижније по-вјериоце, да би се час приђе писмено пријавили *Окружном Суду* Нишком I-г Одјелења, који ће својим путем све примити и мени у своје вријеме послати.

Подгорица 5. Маја 1887.

Димитрије Радичевић.

ЈОСИП ЈЕМНЕР

банкар у Сарајеву,

купује и продаје сваке врсте сребра и државних карата (папира), како за готове новце, у цјелини, тако и у мјесечним обротама.

Исти купује и употребљавање црногорске поштарске биљеге, 100 комада по 50 новчића до 1 ф. 50 новчића, по разним бојама.

ПОШТАНСКИ ЉЕТНИ РАСПОРЕД

ПОЛАСКА И ДОЛАСКА ПОШТА.

ЛИСТНА ПОШТА

ПОЛАЗИ С ЦЕТИЊА ЗА КОТОР:

у Уторник у 11 ура пред подне	{	Предавање у Уторник до 10 1/2 ура пред подне
у Петак у 11 ура пред подне		Предавање у Петак до 10 1/2 ура пред подне
у Неђељу у 10 ура пред подне		Предавање у Неђељу до 9 1/2 ура пред подне

ДОЛАЗИ ИЗ КОТОРА НА ЦЕТИЊА:

у Уторник у 7 ура по подне	{	Раздавање у 8 ура по подне
у Петак у 11 ура пред подне		Раздавање у 12 ура на подне
у Неђељу у 11 ура пред подне		Раздавање у 12 ура на подне ако пароброд стигне на вријеме у Котор.

ДИЛИЖАНЦА

ПОЛАЗИ С ЦЕТИЊА ЗА КОТОР У УТОРНИК У 4 УРЕ У ЈУТРО.

Предавање у Понедељник до 4 уре по подне.

ДОЛАЗИ ИЗ КОТОРА НА ЦЕТИЊЕ У УТОРНИК У 7 УРА ПО ПОДНЕ

Раздавање у 8 ура по подне.

ЛИСТНА ПОШТА

полази са Цетиња за Ријеку, Вирпазар, Бар, Уцињ, Даниловград, Никшић и Подгорицу:

у Понедељник у 12 ура на подне	{	Предавање до 11 ура пред подне
у Српједу у 12 ура на подне		
у Суботу у 12 ура на подне		

долази с Ријеке, Вирпазара, Бара, Уциња, Даниловаграда, Никшића и Подгорице

у Уторник у 9 ура пред подне	{	Раздавање у 10 ура пред подне ако пошта стигне на вријеме
у Четвртак у 9 ура пред подне		
у Неђељу у 9 ура пред подне		

ДИЛИЖАНЦА

полази са Цетиња за Ријеку, Вирпазар, Бар, Уцињ, Даниловград, Никшић и Подгорицу у Српједу. Предавање до 10 ура пред подне.

Долази на Цетиње у Неђељу. Раздавање у 10 ура пред подне.

Канцеларија је сваки дан отворена од 9 ура у јутро до 12 и од 3 ура до 5 по подне.

Цетиње, 5. Маја 1887.

УПРАВА

КЊАЖ. ЦРНОГОРСКИХ ПОШТА.